

Werkbezoek aan Band in Roemenië

8 t/m 11 oktober 2003

Deelnemers:

- Stichting Woonwagenzending Nederland: Henk de Vlugt, Koob Wolters, Jan Schmidt.
- Gemeente Zwolle: Peter Pot (wethouder), Ferry Rahantoknam (beleidsmedewerker), Mannes Nijboer (adviseur, voormalig sectiehoofd specialistisch groenonderhoud).
- Wilde Ganzen: Maarten de Vries (directeur).

Activiteiten:

- Hele project bekeken (gasthuis, gaarkeuken/kantine, boerderijschuren, schooltje, enz.).
- Rond gelopen in zigeuner-buurtje: tientallen kleine krotjes, deels zonder dak of met lek dak of alleen een zeil; slecht geklede/deels blote, deels ondervoede mensen, vieze kleren; modder, geen fatsoenlijke weg; geen sanitaire voorzieningen, ratten; mensen die smeken om geld voor medicijnen en onderdak.
- Kerkdienst (Pinkstergemeente) bijgewoond; wethouder heeft aan eind van de viering de aanwezigen in het Engels toegesproken (werd vertaald in zigeunertaal); kinderen zongen goed en konden ondanks alles af en toe lachen.
- Voetbalveld en kleedkamers van FC Woonwagenzending bekeken; wethouder en beleidsmedewerker hebben mee gevoetbald, wat de kinderen schitterend vonden.
- Officiële opening van gaarkeuken (gezamenlijk lint doorknippen) en schooltje (gezamenlijk deur openen), door: Jan Schmidt (Woonwagenzending), wethouder, parlementariër (Petru Zelariu, zetelend in Boekarest), de burgemeester van Band, een vertegenwoordiger van het district Tirgu Mures; toespraken door wethouder en andere vertegenwoordigers; bezichtiging van het gehele project; dit alles in aanwezigheid van vele tientallen zigeuners (kinderen en volwassenen) en de schrijvende pers (vier personen) en de landelijke TV van Roemenië; gezamenlijk gegeten; vooraf opgehangen: vlaggen van Zwolle, Nederland, Wilde Ganzen, Roemenië en EU.
- Goed nieuws in ontvangst genomen van parlementariër Petru Zelariu: projectplan van nationale regering van Roemenië voor 40 huisjes (20 x 'twee-onder-één-kap) voor zigeuners (bekostigd met EU-middelen: € 70.000,-), te realiseren vóór zomer 2004; kwam in stroomversnelling door de komst van onze delegatie uit Nederland; dit projectplan, uitgewerkt op papier, is door de parlementariër aan de wethouder, de directeur Wilde Ganzen en de Henk de Vlugt (Woonwagenzending) toegelicht (door gebruik van PC in het gemeentehuis in Band).
- Enkele uren over dit ontwikkelingsproject en toekomstige mogelijkheden gesproken met genoemde parlementariër en de burgemeester.
- Rondgewandeld in het dorp Band en de situatie buiten het project bekeken.

Situatie in Band:

- Band: ca. 9.000 inwoners: ca. 25% zigeuners, ca. 40% Hongaren, ca. 35% Roemenen; dit zijn erg globale cijfers; ander cijfer dat genoemd wordt: 600 zigeuner-gezinnen in Band; in Band staan honderden krotjes (hoofdzakelijk op twee verschillende locaties) waar zigeuners wonen; er zijn ca. 40 zigeuner-weeskinderen, die voor een groot deel buiten slapen of onder een zeil o.i.d.
- In het district Mures, waarin Band ligt, zijn 92 dorpen/steden; 80 daarvan herbergen zigeuners; officieel zijn er ruim 40.000 zigeuners in die 80 plaatsen; in werkelijkheid zijn er volgens de parlementariër ca. 150.000.
- In Band tref je de volgende voorzieningen aan: gemeentehuis, politiebureautje, twee basisscholen met kinderen tot ca. 15 jaar (waar de meeste zigeuners niet toegelaten worden omdat ze vies zijn en stinken), winkeltjes, dorps huisje (eigenlijk een schuurtje), orthodoxe kerk, katholieke kerk, kerkje waar hoofdzakelijk zigeuners komen (Pinkstergemeente, erg kleine ruimte/schuurtje), eenvoudig huisartspraktijkje, zand/modder-weggetjes, wegen met keien, wegen met erg slecht onderhouden asfalt.
- vele kleine boeren met enkele schapen, kippen, soms koeien; wijndruiven, maïskolven, aardappelen, hooi.

Gerealiseerd in Band door Stichting Woonwagenzending Nederland:

- Gaarkeuken/kantine: eetzaal, professionele keuken; dagelijks komen hier ca. 45 straatarme zigeuner kinderen soep en brood eten.
- Een zigeuner-medewerkster, die in de keuken werkt, heeft diploma keukenassistent behaald.
- Schoolgebouwtje; op zeer korte termijn bestemd voor kinderen (overdag; taalles en les over zichzelf verzorgen) en volwassenen ('s middags e/o 's avonds: les in Engels, verzorging, hygiëne, opvoeding, naaien).
- Enkele speeltoestellen.
- Ontmoetingen tussen zigeuner-vrouwen, bijv.: samen eten in de gaarkeuken.
- Kerkje (Pinkstergemeente) vlakbij zigeuner-krotjes in het dorp (dus niet op het terrein van het boerderij-project): eigenlijk voor hooguit ca. 100 mensen, maar in de praktijk regelmatig een paar honderd mensen.
- Voetbalclub: FC Woonwagenzending: veld, kleedruimten met douches, dug out; wordt 'gemaaid' door schapen! Erg belangrijk voor integratie van Roemenen, Hongaren en zigeuners.
- 11 Varkens in één van de schuren.
- Bouw en/of renovatie van 16 huisjes (4 à 5 nieuw, 11 à 12 grondig opgeknapt). De financiële bijdrage van de gemeente Zwolle is vooral hiervoor ingezet, zoals afgesproken.
- Deel van een schuur is ingericht voor het op eenvoudige wijze maken van betonstenen.
- Opslag van materialen uit Zwolle (bijvoorbeeld uit de sloopwoningen in Holtenbroek): ramen, gaskachels, radiatoren, aanrechtblokken, wc-potten, kastjes, kleding, buizen, leidingen, enz. Deels is het materiaal reeds gebruikt.

Te realiseren in de nabije toekomst:

- Waterleiding van twee bronnen naar het project.
- Inrichting van het terrein voor de bouw van 40 huisjes (grenzend aan huidig zigeunerbuurtje).
- Weeshuis annex opvanghuis voor (tijdelijk verblijf van) ouderen: reeds in aanbouw.
- Medische ruimte: reeds in aanbouw.
- Verdere vormgeving van de boerderij: kippenschuur, opslag landbouwproducten, kas voor groenten en fruit, materiaal om land te bewerken, verkrijgen van 40 hectare landbouwgrond (extra t.o.v. de paar hectare die nu beschikbaar is).
- Locatie vinden voor grote, moderne beton-machine.

Wethouder heeft tijdens openingstoespraak (in Engels, vertaald in plaatselijke taal) stilgestaan bij:

- Ondersteuning door de gemeente Zwolle en inwoners uit Zwolle; ondersteuning door andere organisaties: Wilde Ganzen, NCDO.
- Belang van gezamenlijke actie: Nederlandse organisaties en gemeente Band, district Mures, nationale regering in Boekarest en EU. Dit project moet niet afhankelijk blijven van steun uit het buitenland. Op den duur moeten de mensen in Band op eigen benen kunnen staan. Elke organisatie en elk individu draagt een eigen verantwoordelijkheid op weg naar die situatie.
- Wat gerealiseerd is.
- Wat op korte termijn gerealiseerd dient te worden.
- Het grote belang van de samenwerkingsovereenkomst ('Partnership Agreement' wordt omhoog gehouden door de wethouder) tussen de Stichting Woonwagenzending Nederland en de gemeente Band. Dat afspraken in die samenwerkingsovereenkomst daadwerkelijk uitgevoerd moeten worden. Op korte termijn is het bijvoorbeeld belangrijk dat de water-infrastructuur (van de bronnen naar het project) aangelegd wordt, nieuwe grond beschikbaar gesteld wordt voor de bouw van woningen voor zigeuners, 40 hectare landbouwgrond beschikbaar gesteld wordt, medewerking verleend wordt bij het verkrijgen van de nodige vergunningen en 'papieren'. (Op deze gebieden is de gemeente Band eerstverantwoordelijke.)
- Verder is het belangrijk dat de Roemeense regering op korte termijn een besluit neemt over het projectplan voor het realiseren van nieuwe huisjes voor de zigeuners (financiën en uitvoering). (Kort na de toespraak van de wethouder vertelde de parlementariër het goede nieuws van het positieve besluit en toonde hij het concrete plan voor de 40 huisjes.)

Indrukken van het project van de Woonwagenzending:

- Het is een goed lopend project.
- Verschillende onderdelen zijn gerealiseerd (sinds het jaar 2000), andere delen zijn in ontwikkeling.
- Het geld van de gemeente Zwolle en het collectegeld (van de deur-aan-deur-actie) worden goed besteed.
- De materialen uit Zwolle worden goed benut.
- Er wordt geleerd van ervaringen ter plekke, wat leidt tot aanpassingen in de aanpak en uitvoering.
- Belangrijk aandachtspunt: blijven voorkomen van spanningen tussen zigeuners die 'omhoog klimmen' en zij die nog onder zeer slechte omstandigheden leven.

Indrukken wat betreft zigeuners:

- Het is schokkend te constateren dat op slechts enkele uren vliegen van Nederland mensen in zulke mensonwaardige omstandigheden leven (derde-wereld-omstandigheden).
- Een groot deel van de zigeuners leeft nog onder zeer slechte omstandigheden (hoewel er stap-voor-stap vooruitgang wordt geboekt door het Woonwagenzending-project): armoede, ondervoeding, woon-krotjes, lekkende daken of slechts een zeil als gedeeltelijke bedekking, in de krotjes praktisch geen verwarmings-mogelijkheden, geen sanitaire voorzieningen, groot gebrek aan medicijnen, niet of nauwelijks scholing, niet of nauwelijks werk.
- Relatief veel weeskinderen, die niet of nauwelijks onderdak en voeding krijgen.
- Het is de verwachting dat ook in de komende winter kinderen en de zwaksten onder de volwassenen door kou en honger zullen sterven.
- Optimisme onder zigeuners door het Woonwagenzending-project. (Het is ontroerend om te zien dat kinderen en volwassenen blij lachen als ze ons ontmoeten.)

Tot slot.

Het was een erg nuttig en leerzaam werkbezoek, dat extra motivatie geeft voor ondersteuning van dit belangrijke ontwikkelingsproject in Band.